

הזימור השבועי

בספר הקדוש

תומר דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי
מורנו הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א
מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

תומר דבורה – המידה החמישית: "לא החזיק לעד אפו" | יום א' כ"ח אלול תשפ"ה | שיעור וגיליון מס' 5

הקדמה:

אנחנו עוסקים בספה"ק "תומר דבורה" שכולו מדבר על ענייני ההידבקות וההליכה בדרכיו של הקב"ה, ובאמת זה נוגע לימים אלו שהם ימי הדין מאוד, וכמו שהבאנו כמה פעמים שאדם שמתנהג ברחמים עם חברו גם הקב"ה מתנהג עמו ברחמים, וכדאיאתא בגמרא שבת (קנ"א:), ביצה (ל"ב:) ועוד, על הפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" = "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאין מרחם על הגריות אין מרחמין עליו מן השמים", וחז"ל הבינו בפסוק זה שמי שמרחם על הבריות נותנים לו רחמים מן השמים, וזהו: "ונתן לך רחמים" היינו שאם תשתמש ברחמים שה' נתן לך, אזי: "ורחמך" – גם ה' ירחם עליך, ויש בזה סיפור נפלא שנוגע לראש השנה שאנחנו עכשיו בערבו של ערב ר"ה: הסיפור מובא בספר "ובכן צדיקים" שעוסק בהנהגות הצדיקים בימי הדין [שחיבר הגאון המקובל ר' שריה דבילצקי זצוק"ל שנתן לי אותו עם הקדשה] על הצדיק ר' שלום אליעזר מראצפערט זיע"א ה"ד [היה בנו של הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זיע"א ונהרג בשיבה טובה בסביבות גיל 90 במחנה אושוויץ ע"י הנאצים ימ"ש] שהיה מנהגו ביום ר"ה ללכת קודם התפילה לרפת של הפרות ולתת להם אוכל, והטעם לזה כי הוא חשש שביום ר"ה שכולם עוסקים במצוות היום הם ישכחו את הפרות ולא יתנו להם מאכלם, ואמר הכתוב (תהילים): "ורחמיו על כל מעשיו", ובאמת זכה בזה לרחמים מלמעלה והארץ ימים ושנים, וכן מובא בספר "מופת הדור" שהרה"ק ר' ישעיה ב"ר משה מקרעסטיר זיע"א היה נוהג להסתגר בחדרו קודם התקיעות ביום ר"ה, וכשהביטו מבעד לחור הדלת לראות מה מעשיו בשעה קדושה זו ראו שהוא חותך את עוגות הדבש לקידוש, ומערבב את הסירים שיצא המאכל טוב לצורך סעודת יו"ט, וצדיקים אלו ידעו היטב הסוד הנ"ל שיש להתעסק ביום הדין עם דאגה ליהודי אחר שע"י שהם מרחמים ירחם ה' עליהם, והוא יסוד הספה"ק שבו אנחנו עוסקים, היום נעסוק במידה החמישית בעז"ה:

הה' - לא החזיק לעד אפו

זו מדה אחרת שאפלו שהאדם מחזיק בחטא אין הקדוש ברוך הוא מחזיק אף, ואם מחזיק לא לעד אלא יבטל כעסו אפלו שלא ישוב האדם, כמו שמצינו בימי ירבעם בן יואש שהחזיר הקדוש ברוך הוא גבול ישראל והם היו עובדים עגלים ורחם עליהם ולא שבו אם בן למה רחם? בשביל מדה זו שלא החזיק לעד אפו! אדרבא מחליש אפו עם היות שצדיק החטא קים אינו מעניש אלא מצפה ומרחם אולי ישוב, והינו כי לא לנצח אריב ולא לעולם אטור אלא הקדוש ברוך הוא מתנהג ברכות ובקשות הכל לטובת ישראל.

וזו מדה ראויה לאדם להתנהג בה על חברו אפלו שהוא רשאי להוכיח בייסורים את חברו או את בניו והם מתיסרים לא מפני זה ירבה תוכחתו ולא יחזיק כעסו אפלו שפעם אלא יבטלנו ולא יחזיק לעד אפו, גם אם אף הוא המתיר לאדם כעין שפרשו כי תראה חמור שנאך וגו' ופרשו מה היא השנאה הזאת שראה אותו עובר עברה והוא יחיד אינו יכול להעיד ושנא אותו על דבר עברה ואפלו הכי אמרה תורה עזב

תעזב עמו שבוק ית דבלבך אלא מצוה לקרב אותו באהבה אולי יועיל בדרך זו והינו ממש מדה זו לא החזיק לעד אפו.

ונבאר בעז"ה:

גם אם חטא האדם אין הקב"ה מחזיק לו את החטא לעולם ונוטר לו על כך, אלא מבטל את הכעס שלו, אלא ממעט את הכעס, וכמו שמצאנו גבי דורו של ירבעם בן יואש שעל אף שעבדו את העגלים עבודה זרה השיב הקב"ה גבול ישראל, ולמה הוא ריחם? בגלל המידה הזאת של: "לא החזיק לעד אפו"! והינו שאף שאין האדם עושה תשובה ומן הדין אמור להיות עליו אף בדיוק כמו בשעת העבירה כי הוא נשאר באותו מצב ולא עשה תשובה, אך הקב"ה ידה אחרת בו וכמו שאמר הכתוב: "כי לא לנצח אריב ולא לעולם אטור", אלא מתנהג עם ישראל ברכות אולי יעשו תשובה.

והמוסר השכל שיש לנו ללמוד מזה הוא: גם אם החבר חטא לנו ועומד עדיין בחטאו יש לנו לקרבו ולמעט האף ממנו, ולא לכעוס עליו והחזיק הכעס עליו חזק, ולכן אדם שמוכיח את בניו או את חבריו ואינם שומעים לו ועומדים במרים, יש לו ללכת בדרכי הקב"ה ולהוריד מהם האף, ומביא רבינו ראה נפלאה לזה ממה שאמר הכתוב (משפטים): "כי תראה חמור שונאך רובץ וכו' עזוב תעזוב עמו", = ופירש התרגום: "שבוק ית דבלבך" היינו תעזוב את מה שיש לך בליבך עליו ותעזור לו, וזה פלא: שהרי כתוב בפסוק: "לא תשנא את אחיך בלבבך", וא"כ מדוע הוא שונא את חברו זה? ועל כרחך שהוא שונא אותו כיון שראה בו דבר עבירה, ומותר לו לשנוא אותו על העבירה שלו, והעניין שהוא לא מעיד עליו בבית דין כיון שהוא היה עד יחיד למעשה העבירה, ואמר הכתוב: "לא יקום עד אחד באיש", אבל הוא עצמו כיון שראה אותו עובר עבירה מותר לו לשנוא אותו, ובכל אופן אומרת התורה: "עזוב תעזוב עמו" = "שבוק ית דבלבך" = היינו שתלך בדרכי ה' יתברך ותעזור לו אפילו שהוא חוטא, ועדיין לא שב.

ייתן ה' שבזכות ההליכה בדרכי ה' יתברך נזכה בעז"ה לשנה טובה ומתוקה! "ישועות מקיפות" לכלל ולפרט, אמן!

הוספות לגיליון הקודם (4) ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי בליל ש"ק וילך תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

א. בעניין עשרה הראשונים – ביאור דברי רבינו הם שכבר שהוא מ' הראשונים הוא מקבל שכר של מאה, ולמה? כי כולם הם בלולים מכולם ומחוברים זה לזה, וממילא אם נכפיל עשר בעשר זה יהיה מאה! וזהו: "אפילו מאה".

ב. בעניין מה שביאר רבינו ב"ואהבת לרעך כמוך" – כן דעת הרמב"ם, אמנם דעת הרמב"ן (ע"פ הנ"ל) שונה, עיי"ש.

הגיליון נודב ע"י ידידנו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רג'נה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רג'נה ז"ל, אחותו מלכה בת רג'נה ע"ה, אחותו אסתר בת רג'נה ע"ה, אחיינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.